

Tas Latweeschu draugs.

1844.

1. Juni.

22^{tra} lappa.

T a u n a s s i n n a s.

Is Peterburges. Augsti geenigs Keisers 10ta Mai irr a'sreisojis us Wahzsemimi, un no turrenes pahr Ollenderu semmi gahjis us Enlenderu semmi.

Is Rihges. Pagahjuschâ neddelâ tê paschâ pilsfehtâ weenâ nammâ no crim tahscheem weena mamsele kahpe us behniau, simalkas drehbes, ko masgajuse, iskahrt schahwetu. Pee taħda darba gaismas waljaga. Winna tadeht peegahje pee taħs luħxes, kas us feħtas puſſi, un darbojabs to atweħrt. Bet par nelaimi luħxes en ges bija faruhsejusħas, gahje puſchu, un mamsele, ar luħku roħkâs, no tik augsta b ħeniza nokritte semmē, isbruggetā feħta, salausija few roħku diwās weetās un irr tik neganti fassista, ka dokteri dris ne żerre, ka winna buhschoħe dsiħwotaja.

Is Taunpils draudses, Wid semmē. Kahdā swieħdeenā preeksch leeldeenas, kad jau tħeqebu dseefmu preeksch spreddika dseedaja, atteżżeja no rijs jauna meitina basniżâ un stahstija tur klusstixx jiddeem, ka weens 'żella wihrs b'reesmigħ kleetdsoħt: »Kautixi, glahbjeet! glahbjeet!« — Dewahs arri tee jiddu wiħri laukā, un atradde tur nelaimigu, ko feena-wesums, ar ko swieħdeenā, paschâ basniżas laikā, bija braukuschi, apgahsdamees blja nomettis pee semmes, un kas nu ne kā ne warreja tikt aħra. Isħġalibet winsch saweem glahbnejem fazzija: »paldeew!« bet woi scheem liħds arri gahjis basniżā, Deewam pateik? — to ne effam dabbujuschi sinnah.

Is Reħwelles Atroħdahs schai pilsfehtâ leels pulks ehku un muħku no weżżeem laikeem; jiddu starpā arri tee muħri no wezza kloħstera. Scheem muħ-reem jiddu pilsfeħneeki fawus n ammus irr buħ-nejuschi itt tuvu klahi, żerredami, ka winnu kohku-nammi jaur scheem muħreem palikshoħt jo stiprakti. Bet kas notikke? Ta' nakti, bta Mai iseijoħt, eegħaħsħas labba teesa no scheem kloħstera muħreem, us to puſſi, kur Kattokeem fawa jaun-usbuhweta basniżza, un ta' posħa briħdi arri faktitte nabbaga atraitnes kohku-nams, kas scheem muħreem oħrä fahni bija usbuħweħts, un kur 5 zilwekk gullejha eekħschā. Tik diweem ween laimejħas, jaure loħgu isħġalibet; weenu jaunu mettu usgħaż-nejis noflahpuschi appakħi gruschein, ab-bus jiddu zillwekus gan weħl atradde dsiħwus, bet tik gauschi eewainnotus, ka weens pa scho laisku jau spittali irr nomirris, un oħtrs arri dsiħwotajis l-ne buhs. Schi nelaf-

me teesahm irr mahzijuse, te tohs zittus wezzus muheus likt pahrraudsicht, un luht, atsinne, ka lohti waisagoht, tohs pa leelaku dalku pa wissam likt noplehst, ka jel ne ohtra tahda nelaime gadditohs. Aupnehmahs, ta patt arri labbu teefu no pascheem pilssfehtas wezzeem muhreem isahrdih.

Is Berlihnes. Fuhrmannem un kutschereem tur daudreis ir fwehtdeenâs paschâ basnizas laikâ ja brauka un tod, sinnams, wiinneem naw walkas, lîhds ar zicteem eet basnizâ. Zaur to brihscham nocek, ka tahi laudis jo deenas jo masak nemm wehrâ, ko Deewa wahedi mahza, un palaischahs. Weenam Schihdu wihram, kas eeksch Berlihnes par fuhrmannu fâimneeku un to daudreis pee saweem falpeem pats peedishwojis, firds pahr to eeschehlojabs, un winsch rik taht irr gahdajis, ka tur tag gad iknosfwehtdeenâ un fwehckôs pulksten' 7 no rihta, kad kanni mallâ wehl ne weens jilwes ne dohma us braukschau, preeksch krisigeem fuhrmannem un kutschereem turr sawadu Deewa, kalposchanu ar dseefmahm, luhgschahn un spreddiki. Schihds pats arri no labba prahia to nammu us to eetaisjis un sawus laudis mihligi apdahwinajis ar dseefmu-grahmatu.

Is Wahzsemmes. Oshwo tur leelskungs, kas baron von Kottwiz wahrdâ. Tas atradde, ka augku kohki, kad teem krahfau sohdrejus kâifa apfahrt us to semini, kur wiunu faknes eekschâ, jo stîpraki augohte un jo wairak aughu nesoht. Waroht wehl labbaki taishit ta: pahri zolku no kohka pascha isroh' schauru waggu tam apkahrt, eeberri, jo leelaks taws kohks irr, jo wairak sohdreju eekschâ, usmetti scheem to paschu semni wirsu, ko tew wagga dewe, kad apleisi kohku labbi stîpri, un darri ta patt pehz pahri gaddeem atkal.

Is Theu semmes. Tee sinnahntneeki pahr to dselses, bahni, kas no Dublînes-pilssfehtas lseeit, irr nospreeduschi, us preekschu ne mos zittus wihrus ne nemt deenestâ, ne ka tadhust, kas pee sahitibas breedribas peederr.

A p r i k a.

Sesta sinna.

(Tahs ihfas finnas par muhsu pasauli jeb semmi. 82trajs gabbals.)

Walkara-juhemallâ, Saârai pa deenas widdus pufi irr Senegambia. Schê tahs diwi uppes: Senegale un Gambia, un juhemallâ tas kâlns, ko Sallu-raggu fauz. Zif leela ta patte, to ne watt fazzicht, tapehz ka rohbeschi naw noishmeti; bet gareums gare juhemallas — kas sinn? — 130 juhdsu buhs. Semme kâlnina, un prohti: jo tahlak no juhemallas jo wairak. Juhemalla patte wissu-wairak klojaz; bet kur tee kâlns, tur arri gan klojumi un lessas; un klojumos un lessas kohki labba semme. Tee kâlns, kas widdu, icr tee augstee Kong-Kalni. Saule karsta; no Junius lîhds Novembera daudreisi tahda, ka to karstumu ne watt pageest; safka, ka kur smilts, tur pauti, kad tohs tur eeleek, eeksch trim minutehm iswahrli, ka karsta uhdeni. Wissadi palmu un zeti kohki un wissada labbiba schê baggatigf ang; arri zufkura stohbr, bohmvillas kruhni un tabakka. Kalndos un meschds daudsi un daschadi fwehri un mescha lohpi; pulkôs elepanci apkahrt staiga un qhpî meschds dsh-

wo. Kalnu eekshås selts, dselse, kappars un daschås uppés selta graudini. Ta semme tad nu gan baggata, bet daschu reissi tahds pohts noteek, ka zilwekeem gan drihs bohjå ja=aiseet. Valtas skudras, ko termi tis fauz, un kas 7 lihds 8 pehdu augstus puhtus taisa, nahk daschu reissi leelöö barröö zilweku ehkås un wissu fa=ehd, un spahrnaini siffeni nokohsch wissu saltum. Kad leetus-laiks eesahkås un kad beidsahs, tad wehtraas, kas ehkas faplehfch un kohkus falauisch. Tur klahf zilwekeem un loh-peem dauds ja pazeefch no negantahm ohdehim, ko muskitus fauz, kas no mescheem ahrå nahk, kad flapjais laiks irr. Senegambias eedishwotaji irr Negeri. Tee irr daschadås tautås un katrai saws Lehninsch. Englendereem, Prantscheem un Portugiscreem kahdas juhemallas-fallas un kahdi semmes gabbalini, kur andeles deht dñshwo. Us schahs juhemallas arri Augsch-Ginea. Schi semme wehl wairak deenas-widdus-puffe, un iå, ka goruma-beiguniis pee ekwatora klahfu. Juhemallas gorums wairak, ne kå 500 juhdses. No Aprikas wakkara-juhemallas, un wissu-wairak no Augsch-Gineas semmes-strehka, wedd Negera-wehrbus ar fuggeem us Ameriku, kur tohs atkal pahrdohd. Zittkahrt ar tahdeem leela andele bij, wairak ne kå 150,000 ik gadda aiswedda; bet flawe Deewam, nu tas jau, kaut ne beidsees, comehr kohsi mittejees. Englenderi to leeds un ar karra-fuggeem garr juhemallu brauz, wakcedami, ka kohpmannu-fuggi tahdus nabbaga laudis ne westu prohjam. Kad fuggi, kur wehrgi eekshå, rohkå dabbu, tad to nemm nohst, un wehrgus pee mallas wedd un brihwå laisch. Tohs nabboga wehrgus wissu-wairak dabbu no Aprikas widdussem-mes. Tur taatas ar tautahm meenumehr karrå, un prohti: tapehz, ka weenaa pee ohtrahm sakerr laudis, ko tad wehrbu-andelmanneem pahrdohd. Schee tohs pulks, kå lohypus, us juhemallu dsenn un sché atkal pahrdohd. Tee, kas wlanus sché pirk un ar fuggeem prohjam wedd, peelahde ar teem fuggus, kå ar prezzi, un iå, ka daschå wairak ne kå 400 eeletek. Tur teem eeksh ruhmehm, kas tik semmas, ka ne warr zilweks stahweht, un daschu reissi arri ne sehdeht taisni, un no kurrahm 2 woi arri 3 weena pahr ohtru, pa diweem kohpå faseeteem un beesi faspeeteem ja qult woi ja sehsh. Peezi woi feschi neddelas waisjaga, pirms pee Amerikas teek, un schiuni laikå dauds fuggu ruhmës nosmohk. Aprikå par wehrbu maksa 100 lihds 120 dahlde-rns, un Amerikå dabbu 4 lihds 500 par kattu; ta deht dauds tahdu besdeewigu at-rohdahs, kas zilwekus pirk un aiswedd. — Augsch-Ginea tahda patte semme, ka Se-negambia, un sché arri tahdi paschi semmes eedishwotaji. Juhemallå daschås weitås Englenderi, woi Dahni, woi Ollenderi. Wissu semmes-strehki eedalla eeksh 5 gab-baleem. To pirmu fauz Sterr-a-Leonas juhemallu. Sché diwi brihw-Negeru pilsfehri, un kahdi apzeemt, kur tahdi dñshwo. Schee no Englendereem uscaifiti, un Englenderi schurpu tohs Negerus atwedd, ko wehrgu-fuggeem nonchmuschi. Turklaht tee schohs par krisigeem zilwekem pataifa un teem mahja semmi labbi apkohpt un am-mata darbus strahdahs. — Ohrajs Augsch-Ginea gabbals irr, kam wahrs: Pip-par-a-juhemalla. Tas wahrs schim tapehz, ka pippars ta pirma prezze, ar ko sché kohpmanni andele. Arri sché weens semmes gabbalinsch, kur brihw-Negeri. Seemela-Amerikå pulks Negeru-wehrgi bij. Daudji Seemel-Amerikas, fungi, kas apdohmajuschi, ka tas naw labbi, ka zilweks zilwekam wehrgotu, tee sawus wehrgus

schurpu atsuhtijuschi un teem schè par brihw-kaudim leek buht. Tee schè pat wissu labbi eeriskejuschi un peeklahjigi un labbi dsihwo. — Treschais gabbals irr Sohb u jeb Elpenbeina - ju h̄ emalla, un zettortajs Selsa - ju h̄ emalla. Pehdejä atrohd seltu kalnu eekschâs un uppê; tomehr taggad wairs ne tik daudf, kâ zittu reiss; un schè waifak, ne kâ zittur Aprikas juhmallâ, Eiropeérem semmes gabbali, kur andeles deht dsihwo. — Peektajs gabbals teek Wehrgu - ju h̄ emalla nosauka. Schè weena Negeru - semme, kas appaksch Negeru - Lehnina stahw, kur appakschneeki paschi pehdsgee wehrgi. Lehninsch, un kas wehl walda, ar teem darra, ko gribb. Zilweku nokaut par ne so tohp turrehts, un eeraddums schè irr, ka, kad Lehninsch mîris, tohs, kas kappu rakkuschî, nositt, un no wiina feewahm, kurre skâts 1000, ismekle 24, un tahs, kad pa preefschu kahju - kaulus tahm salaususchi, dsihwas aprohk. Arri dauds zittus zilwekus, kad Lehnina behres irr, nokauj par uppureeem. Weens no wiina Lehnineem, mahsi apglabbadams, pee wiinas kappa lîkje 3000 zilwekus nonahweht.

..... g.

S w e i n e e k s a r f a w u l a i m i.

Nabbags sveineeks, kam seschi mass behrni bija, kahdâ wehtrainâ nakti deweheus us juhru swesjoht; jo ne bij wiham wairs ne kummosisch mairess mahjâ, ar ko sawus isfalkuschus behrniaus paehdinaht. Wiina sîlta laiwina tik tik ko warresa turretees prett wiineem. Wiina sîrds no skummigahm ruhpehm tâ bij apmahcta, ka winsch ruhktakas sahpes zeete, ne kâ ar paschu nahwi zihnidamees. Un kad paclabban leels wiinis wiina laiswas tâ gahje wîrsü, kâ nahwe wiinam jau bij preefsch azzim, tad winsch tâ, kâ no meega atmohdees, sauze: »Ak sîrds, jel ne brauz' wairs us juhru tâ ar laizigahm un nibzigahm behdahm un skummibû, kas cewim drihs warr darrihe gallu, bet brauz' ar to wissu-warreno Deewu, kas spehj wehju un juhru apluffinaht!« Pehz scheem wahrdeem winsch sîrsnigi Deewu suhdse, un redsi, cas leelais wiinis wiina ne aistiske. Ak, kâ sîrsnigi winsch nu Deewu flaweja un no ta laika winsch ne kad wairs ne brauze ar sawahm behdahm un skumjahm, bet ar tizzibu un zerribu us Deewu. Tizziba wiinam bij palishdsejuse un wiina darbs tikke maksahs ar bag-gatu lohmu. Zaur scho tizzibu wiina behrni un saime arri palikkje zittadi un dsihwoja mißligi, paklausigi, saderrigi un laimigi. Un tâ wiina dsihwe gahje jo deenas jo waifak us preefschu wissas leetâs, ka ir zitti nahburgi azzis atplehte un wiina jautaja: »Zaur ko tu tad nu us reis tik laimigs palizzis, kad tu tak zittkahrt itt nabbags biji?« — Teem nu winsch atbildeja tâ: »Zittu reis es weens pats tsaghju us sawa ammata darbeem; bet taggad esmu few atraddis labbu beedri, kas manus tihslus peepilda. Prohti: es brauzu ar Deewu.« Zitti no teem wiina wahrdus nehme pee sîrds, darrija arri tâpat, kâ winsch, un tikke arri tâpat svehtici, kâ winsch.

—s—n.

(21mai un 22trai lappai irr pawaddons no wessela bohgena, kur atrohdahs: I. Pamahzishana preefsch teem, kas pehz ihsta debbess zelta prassa. 23scha un 24ta nodalha. II. Trihs dseefmas: 1) Cepreeginaschanas dseefma. 2) Vihbeles augsta wehrtiba. 3) Vahr zilweka grebzigu buhshanan. III. Tschetras jaunas jautaschanas.)

Lihds 31. Mai pee Rihges irr atmahluschi 512 kuggi un aissbraukuschi 371.

Brihw drîkecht. No Widsemmes General-gubbernementes vusses: Dr. C. E. Napiersky.

Latweeschu dranga

p a w a d d o n s
pee № 21 un 22.

25. Mai un 1. Juni 1844.

P a m a h z i f ch a n a
preefsch teem, kas pehz ta ihsta debbeß zella prassa.
No Wahzu wallodas yahrtultota.
(Diwdesmit-trescha un diwdesmit-zettorta nodalka.)

XXIII.

Reem. 10, 17. La tizziba irr no tahs klausichanas un ta klausichana zaur to Deewa wahrdu.

Tas irr pateefba, fa Deews katram to tizzibu preefschâ curr un no mihlestibas schinko; jo winsch teesham gribb, ka ikkorrs pee pateefibas atsifchanas nahktu. (1 Tim. 2, 4.) Bet winsch negribb ne wrenam to tizzibu uspreß; capat ne, kà ne weens ne usspeesch kahdam peenemt to dahrgu dahwanu, fo tas winnam schinko. Bet kas to tizzibu peetemm, tam winsch palihds, jo deenas, jo waitak eefsch tahs eestiprinatees. — Ka nu pee daudseem ta ihsta tizziba, zaur fo ween mehs muhschigu svehtibu panahkam, nerohdahs dsihwa, tas nahk no ta, fa tee tahs leetas, fo Deews teem par winnu tizzibas eestiprinaschanu dewis, nebuht us to nebruhke, jeb tahs pahrgrohsa un gitteadi bruhke, ne kà Deews to noliszis, un eefsch to tad ta waina stahw, kas pehz tik mas pee ihstas tizzibas un zaur to pee muhschigas dwehfelas svehtibas nahk. — Lad nu mehs ar schahm leetahm ta gribbam darbotees, fa tahs mums pee tizzibas eestiprinaschanas irr derrigas.

Us to pirmu leetu, fo mehs arri nofauzqm to no schehlastibas dahwatu palihgu pee muhsu tizzibas eestiprinaschanas un par fo taggad gribbam runnaht, aishraha muhs tas svehtajs Deewa wahrdinsch, kas schihs nodalkas wirsu stahw, prohti: ta Deewa wahrdu klausichana.

Ka zaur to ta tizziba pateesi tohp dsihwa, to ne ween tas opusluls Pahwils cannis preefschajobs wahrdöös apleezina, bet arri pats tas Kungs (Jahn. 17, 20) sakka, fa winsch luhdsoht arri preefsch teem, kas zaur winnu — to mahzektu un wissu tizzigu mahzitaju — waherdeem eefsch winnu tizzehs. Un ihsti faidru sianu mums pahr to dohd tee stahsti no wegzeem laikeem.

Zaur fo gitteahrt tee trihstuhkstoschi gilweki Jerusalemê wassaras svehtikos toppe agreeesti un tizzigi? Ne zaur fo gitte, kà zaur Deewa waherdeem, jo ta stahw rakstiks (Ap. drb. 2, 37, 41.): »Kad tee to dsirdeja, tad teem tahs firdis pahrruhke. Kas nu to wahrdu labprahrt usnehme, tee tappe Kristiti: un tai deenâ tappe peeliftas pee trihstuhkstoschahm dwehfelehm.« Zaur fo tee laudis Samariâ un tas kambar-junkurs no Mohru semmes tappe tizzigi? Zaur Deewa waherdeem. Pahr Samarias laudim stahw rakstiks (Ap. drb. 8, 6.): »Un tee laudis weenvrähtigt usklaufisa us so, kas

no Wihlipa cappe fazzibis; « un pahr to Kambar-junkuru (Ap. drb. 8, 30.) » kas to Praweetu Esaijsu lassidams, no Wihlipa muttes dsirdeja to ewangellumu no Jesus. Kas kas bija, kas to Lidiu peeschahs tizzibas peegreese, ta ka tee Apustuli wairs newarreja kawetees, winna us weetas kristiht? Ne kas zits, ta tee svehti Deewa wahrdi, ko winna ar atwehrtu firdi usklausijahs. Jo ta mehs no winnas lassam (Ap. drb. 16, 14.), kad ta patti Deewu bishdamees, rohs mahzitlus usklausija, tas Kungs winnai to firdi atdarrija to wehrâ uemt, kas no Pahwila cappe runnahs. Ta, mihtajs lassitojs, tu wehl lihds schodeen nebuhs dsirdejis, ka kahds bes weenteefigas Deewa wahrdi klausichanas pee patteefigas tizzibas buhtu nahzis; bet turpretti irr dauds sinnas par to, ka paschas tahs wifs apgeertinatas firdis zaur to Deewa wahrdi klausichanu ar brihnischku wattru pee tizzibas irr usmohdinatas. Kad nu tahdas sinnas to Deewa wahrdi spehku itc fkaidri preefsch gaismas rahda, tad es sché kahdu pahri no tahdahm sinnahm gribbu stahsiht.

Wahzemme bija saldats, kas gauscham dñsli bija nogrimmis grehks un, ihsti salkoht, netizzibâ, ta ka winsch Deewa wahrdus pa wissam apfmehje un tik ar dñshschahu nahze basnižâ. Schis dabbuja kahdu reis', kad korra-pulkam jaunu mahzitaju eekrohneja, stohweht basnižâ gohdawetâ, capehz ka jaunajs mahzitajs to sawâ pulkâ turreja par ihstu Kristus jeenitajur. Preefschlaikâ winnam bija weenalga, kusch mahzitajs mahzija, jeb, ko mahzija; bet scho reis winsch tatschu gribbeja dsirdeht, ko tas jaunajs pafaku:tenka — ta winsch to nosauze — jaunu pastahstischoht. Bet tik, ko winsch spreddika virmus wahrdus ar usmannigu firdi bija klausijees, fahze winna sun-nama firds stipri eefsch winnakustetees; nepaspehje ne kahdâ wihsé teem Deewa wahrdi-deem wairs pretti stahweht. Winna launa zeeta firds cappe salausta ta, ka assars aumulam frehje; klausijahs wissus wahrdus ar atwehrtu firdi. Ta arween pehz rahm, Deewa wahrdus ar apdehmigu firdi lassidams, un lat winnam gan dauds prett sawu meesas prahcu bija jazihnahs, comehr pehz kahdu laiku pee ihstas tizzibas nahje.

Us tahdu paschu wihsi kahdam notifke, kas pa zellu staigadams, no stipra lectus glahbdamees, nahze basnižâ, kas patlabban klahu bija. Bet ka winsch itc ne ko no tahm mahzibahm nedisrdetu, winsch aisbahse ausis. Tatschu kas notifke, ka winnam rohkas no oufim wajjadseja atmect, un tas bija ap to brihd', kad mahzitajs ar stipru fannigu balsi schohs wahrdus issauze: »Usmohstees, kas tu gulli, zellees augscham no mirroneem, tad Kristus tewi apgaismohs.« Schee wahrdi gahje ka sibbins zaur winna firdi. Wissi winna grehki nu gulleja winna preefschâ, ta ka winsch sawâ firdi lihds ar to zeetuma fargu fahze wajzah: »ko buhs man darriht, ka es svehets cohpu?« Un Deewa schehlastiba winna firdi atbildeja: »Tizzi eefsch to Kungu Jesu Kristu, tad tu capsi svehets.« Un tas pee winna notifke.

Zittam tas wahrdi paschâ laikâ us firdi kritte un to pamohdinaja: »Mehs, ta Kristus weetneeki, juhs luhsam: Leekatees ar Deewu salihdsina-tees!« Firds tam tuhdal valiske gruhta. Wehl turpat basnižâ buhdamam, ta winnam fazilja: tu wehl ar Deewu ne effi salihdsinajees, un newarreji teekam meeru

sawā firdi dabbuhē, kamehr wīsch us jelleem kritte, sawas wainas ar salaustu firdi sawam Pestitajam isfuhdseja un jaur to luhdsahs schehlastibū no Deewa, ka tas to usturretu ihstā tizzibā.

Kahda seewa jaunās deenās gan dauds no Deewa schehlastibas bīja mahzijufées, bet pehj wīnna atstahje pa gallam to taifnu zellu, ko tik bīja eesahkusi staigaht, unj aismirse wīssas fīrsnigas pafkubbinochanas un pamahzischanas. Gan Deews wīnna schai laikā jaur daschadahm behdahm pahraudijs, bet wīssas schahs pahrmahzischanas nespēhje wīnnu greest us labbu. Tatschu, kad wīnna wihrs gruhtā slimibā eekritte, un sawās sahpēs ar wīnna dauds pah Deewa schehlastibū un brihnisch-ku paglahbschanu runnaja, tad tas wīnna tā gahje pee firds, ka ta aissahje weentulā weetā un tur no ta Pestitaja luhdse gaismu un palihgu. Ohtrā deenā ta gahje bas-nīzā un dsirdeja, ka mahzitajs par scheem Deewa wahrdeem (Jahn. par. 3, 15. 16.) runnaja: »Es sīnnu tawus darbus, ka tu neī aufsts, nedf karsts effi. Kaut tu jelle buhtu woi aufsts, woi karsts! Bet kad tu nu effi remdens, tad es tew gribbu isfplaut no mannas muttes!« Schee wahrdi wīnnai tik warren firdi trahptja, ka par to ne ween wīnna meefas sahze trih-zeht, bet arrī patte dwēhfele drebbeja. Schi fatreekschanabīja wīnna dseedinachana un tāhs offaras, ko raudaja, wīnna dwēhfeles sahles, jaur ko wīnna tur preeksch wīsseem flahbtuhdameem, kas to jau no jaunahm deenahm pasinne par ihstu grehzi-nezī, wīssus sawus zittkahtigus grehkus atsunne, noschehloja, un ihstā tizzibā pee Jesu greesahs.

Dauds, dands stahsti to parahda un arrī wīssōs laikōs tas irr peedishwohts, ka Deewa wahrdi irr warren spehzigi un warr pait tāhs wīss-netižigas firdis greest pee tizzibas. Un muhsham paleek taifniba, ka bes teem Deewa wahrdeem ne weens ne-warr nahkt pee tizzibas. Jo sinnama leeta, ka pirms tu warri tizzeht, tew buhs sin-naht, kam tu tizzī, un kā tew buhs tizzeht. Kā tu warretu us Deewu un Jesu Kristu tizzeht, ja tu to svehtu ewangeliumu ne - effi dsirdejls, kas ween no wīnna to sīnnu dohd? Unscho grunts, prohti: Jesu Kristu, us ko tas ihstīs kristīgs žilweks tizzī, ne weens pats no fewim newarr isdohmaht, kaut wīsch arr' tuhktoschus gaddus apkahrt doh-matu. Schi tizziba irr: ne tikkai sinnah, ka weens weenigs Deewis irr, un ka buhs goh-digk un taifni dīshwoht, jo to jau pascha prahs no few atsīhst; bet schē fewischē tas irr ja-faproht pa wīssam, ka Jesus Kristus pafaulē nahzīs, tohs grehzi-neekus darrīhe svehtus; ka wīsch preeksch tāhs pafaules greh-keem irr nomirris un jaur to irr valīžīs par salīhdīnachanu preeksch pafaules pee Deewa. Schis irr, kas ihstam kristīgam žilwekam irr ja-faproht, kaut gan žilweka gdīrība to ne muhsham newarr isdohmaht, tapehj es to arrī tik no flāidreem Deewa wahrdeem esmu mahzījes, tikpact pacefigi, ka es no teem pascheem wahrdeem un ne kad no pascha gdīrības to esmu isdohmajis, ka Moh-sus, ka tee praweeschi, ka Jahnis u. c. j. pr. bījhūschī un ko tee darrījuschī; tikpact arrī ne weens scho ihstu tizzibū bes Deewa wahrdi sinnachanas newarr saprast.

Ja tas tā nu irr ar teem Deewa wahrdeem, ka bes teem tik mas, kā skolas behrns bes mahzītaja, ko warr mahzītees; kā meesa bes ehdeena un dsehreena newarr

buht, un fohts bes semmes un leetus newarr augt, tikkatt mas arrf ta dñshwa tizziba
bes teem Deewa wahrdeem zilweku firdis warr zeltees, jeb postahweht, — tad lai
mehs no firds luhdsam:

Kungs, taws wahrds — scho dahrgu mantu
Usturr' manna firšnina; —
Lai pahr wissu pasaul's mantu
Mean irr ihsta bagg'tiba.
Wissa manna tizzeschana
Zeltahs no schihs pilnibas, —
Wissa zitta finnaschana
Bes ta poscha naw ne las.

Alleluja! Ja! un Amen!
Kungs, lai til taws svehtais wahrds,
Kamehr dñshws es esmu scheitan,
Mannā firdi paleek gahrdē!
Lai tas mannu firdi walda,
Gulsoht, stahwoht, staigajoht,
Un pehz tizzibinā saldā
Beigtees, nahwē aismeechoht!

XXIV.

Reem. 10, 14. Bet ka tee tizzehs, no ka tee now dsirdejuschi?

Ja nu teem Deewa wahrdeem tik tas spehks irr, to tizzibu zilweku firdis pastrah-
daht, un ja bes to paschu ta nebuht newarr rastees; tad mehs to jau lehti warram
redseht, ka ta noschehlojama buhschana tafs aplam wissur isplattidamas netizzibas
eefsch ta wisswairak dibbinajahs, ka teem Deewa wahrdeem woi ne pareisi, woi
ne mas nepaklaufa. Eefsch abbeem deemschehl ta waina stahw! Un to apleezinah
schē waisjaga pilnigas pamahzischanas.

Woi tad kahds brihnum, ka tik mas tizzibas lauschu starpā rohnahs, kad schē
paprecksch caps flaidri parahdihs, ka ta leelaka dalka pahr spreddiki un
Deewa wahrdeem itc ne ko nebehda, itc ka teem to nebuht newajadsetu.

Wiss virmak patti wianu Deewa-wahrdu-klausichana to flaidri parahda. Zik
mas to zilweku gan irr, kas svehtā rtheā dohdahs us basnizu? bet zik leels turpretti
tas pulks, kas tad steidsahs pee wihna, woi zittās pasauligās lustes? Un ja tad arr'
kahds dohdahs basnizā, woi tas arri labprah eet, Deewa wahrdus un svehtas mah-
zibas dsirdeht? To nedrihktu apleezinah! bet tas gan irr redsehts, ka tas leelakajs
pulks wairak dasch daschadas sinna, ne ka Deewa wahrdu deht, to basnizas zellu staiga
un tatschū krohgā to basniz-laiku pawadda; zits puiss-basnizā eenahk; zits ir pehz spred-
dika. Bet lai arr' buhtu, ka to paschu ihsu loiziku ar firsnigu Deewa-wahrdu-klaus-
ichanu pawadditu, jo weens Deewa wahrdinsch, ihstu loikā dsirdehts, irr daschkaht
labboks, ne ka simis un tuhktoschi, kas pa weenu ausi eet eekschā, pa ohtru ahrā; bet
kas jau virmam fahrtam irr fuhtrs basnizā nahkt, tas ohram fahrtam tur wehl
jo fuhtrs, to Deewa wahrdu klausicht. Davds gan arri nahk yee laika basnizā;
bet apsehduschees us benki un tabbaku noschauhkuschi, woi tehrse zits ar zittu, woi
apfnauschahs, kamehr mahzitajs us kanzeles to ewangeliu mawaddina. — Woi ta
irr firsniga dñshschana pehz Deewa wahrdeem? Kahdu svehtibu tad warr pahnest
mahjās? Zik tuhktoschu naw, kas pa gaddu retti, woi tik weenreis, ir zits daschu
gaddu ne weenu reiss ne apmekle basnizu. Woi neklahjahs katram gohdigam kri-
stigam zilwekom, ja mas, ikpahrneddekas weenreis tohs svehtus Deewa wahrdus bas-
nizā dsirdeht? Zik mas irr to, kas to Deewa kalsposchanu weenteesigā un gohdigā
firdi noturr! un woi schee paschi wehl netohp no pasaules issmeeti? Woi starp teem
leeleem un augstakeem naw wisswairak tafs leekas dohmas, ka deesgan warroht istikt

bes Deewa Kalpofchanas, jo ta tik teem tumscheem un nemohziteem laudim esfoht wahjadsiga; un ta tee nizzina tohs svehtus Deewa wahrdu, kas irs wissu zilweku stiprums un muhschiga manta. Woi nayo teesham pee teem mahziteem daudseis ta nefapraschana eeksch Deewa wahrdeem gauschi noschelosama? Ta tas eet! Bet ko fazzischu no ta hs wihses, ka to svehtdeenu — to deenu, kas mumis tik us svehtteem darbeem, dwehseles apkohpschanu zaute pateefigas Deewa-wahrdu-klaufschanas un eestiprinaschana muhsu wahjas tizzibas zaute co svehtu ewangeliumu irr nowehlehta — gan drihs wissi pawadda neeederrigas lustes, tukschás tehrseschanas, dserschaná, kahrtuspehleschaná un zittás aplamneeku stillés. Rihdos un waktarós ar teem faweejem kahdas jaukas Deewa luhschanas firsnigi noturreht un teem ap puusdeenas laiku kahdas svehtas mahzibas preekschá lassicht, — tåpat arri, ka gan veeklahcohs svehtdeená kahdas nodallas no bihbeles islassicht, ka iktatra prahs tatschu druszin us Deewa gohdu un fawas zilwegibas wahjibas atsibschana captu muddinahes, tas daudseem irr tik gruhts, ka to nebuht nespehj; un ta pee ta leelaka pulka ta svehtea bihbeles grahmata tohp par neeku turreta un gult melna apputeta faktá us plauktu.

Bet ka tas tad nu schai buhschaná ar tewim stahw, mihsajis loffitajs? Tu — kas sinn? — gan arr' newarrest leegt, ka tas pee tew ta naw wis, ka gan wahjadsetu buht. Bet tu, warr buht, gribbesi aibildinatees? Nu, tad nahz' preekschá ar fawu taisnibu, mehs gribbam fawá starpá pahrbauditees!

Tu apleezini, ka tu ne kad nebuhtu apkaweejees pee spreddika nahkt un buhtu ne-apnizis ar Deewa wahrdeem darbojees, ja tew tik us to buhtu walkas bijis un tawas ammats tew to patahwis. Bet wiss-pirmok es tewi par wissahm leetahm waizaju, woi schi tawa apleezinachona nahkt no pateefigas firds, un woi tu pateesi ar wissu uszijhtibu pee Deewa wahrdu klaufschanas un lassifschanas effi speedees, ka tu leezini? To tizzeht man gan drihs bailliga leeta! Bet ja tu us fawu apleezinachana pastahwi, tad es tew jo prohjam ko dohshu apdohmaht.

Sinnama leeta, weenam no abbeem ja-paleek otpakkat, woi Deewa wahrdeem, woi taweem laizigeem darbeem. Jo diwi kungeem newarr us reisi kalpoht. Bet woi gan nebuhtu wehrt, ka tu Deewa wahrdu augstaki zeenitu, ne ka fawus darbus? Woi tas naw ta wissuwarrena Deewa bals, kas sakka: »Tew nebuhs zittus Deewus turreht preekschmannim!« Woi tew nebuhs wissa par wissahm leetahm mihsleht, un arri winna deht wissu nodoht, ja tas tik buhtu waijadsigs, ir paschu dsishwibu? Wot ne effi dsurdejis, ka tee jau ta irr darrjuschi, kam Deewa mihestiba bija ta wissu augstaka leeta yasaule? Woi Marta netappe tadeht no ta Kunga stipri aprahta, kad ta, fawus mahjas-darbus peekohpdama, Deewawahrdu aismirfe? (Luk. 10, 41.)

Un woi tas buhtu gudriba, schohs laizigus darbus augstaki zeenicht, ne ka Deewa svehtus wahrdu? Es tewi waizaju: kas tewi ihsten usturr, woi Deewa wahrdu, woi tawas laizigas darrifschanas? Woi nestahw rakstichts: »Zilweks nedsihwo no mässes ween, bet no iktatra wahrda, kas fseet no Deewa mutzes.« (Matt. 4, 4.) Woi tas naw Deewa spehks un winna wahrdu, kas tew dohdspehku un sapraschana un svehtibu pee taweeem darbeem? Ja Deews tik mas fawas schehlastibas azzis no tew apflehpj, un tew leek palikt flimmam, woi tad tawas darbs

few wehl warr usturreht? Jeb woi, us teem ween dohmadams, tu drohschi warri zerreht, atkal palikt wessels? Woi ta naw ween augsta Deewa fwehtiba, no ka nahk, kas mums waijaga? Woi jau ne-essi redsejis laudis, kas ne mas netaupida-meess, no agra rihta lshds wehlam wakaram, zauru neddetu un fwehdeenu strahda, un comehr irr un paleek nabbagi? un-atkal gitcus, kas nebuht ta nemulst, bet arri Deewa wahrdeem un fwehtahm lubghchanahm sawu brihtiu wehle, labbakâ pahreksch schanâ dsihwojam? Woi tas nebuhtu schai buhchanâ dauds gudraki, papreksch us Deewu greestees, to peeluhgt, few tam atwehleht, kas ween few warr fwehticht eeksch wissa, ko tu darrî (5 Mohs. 28, 8.), — un tad us sawu darbu dohmaht.

Wehl jo prohjam es few pateesi to fakku, ka few buhs tahdu fahrtu un tahdu ammatu bes noscheloschanas atstaht, kurrâ tu nebuht newarri peetikf pee Deewa fwehteeem wahrdeem; jeb kur tee few captu aiseegti. Woi tu labprahf tahdâ deenesta gribbetu palikt, kur few bads un râises buhtu jazeesch un wiss saws padohms tihscham us fahrtu-fpehleschanu buhtu ja-istehre? Metizzu, ka tu to darritu. Bet ja tu paleejî tahdâ fahrtâ, kurrâ tu sawu dwelheli newarri zaur Deewa wahrdeem stipringt, tad tâi buhs itt kâ no badda un râisem nonikhst, un tu krittisi ne laizigâ, bet muhchigâ pasufchanâ. Un woi tas no few nebuhtu ta wiss-leelaka negudrîba? Bet tas pee daudseem irr redsams, ka tee deesgan gudri, gahdahf par sawu laizigu, bet turpretti aplam muski gahdahf par sawu muhchigu lablahschamu.

Bet tas pateesi nebuhs waijadisgs, ka tu kahdu gohdigu, krittigu ammatu Deewa wahrdi dehf atstahtu. Deewos, kas gribb, ka wisseem zilwekeem tohp pallidsehcts, un ka wissi pee pateefibas atsighchanas nahk, irr pats katru fahrtu un ammatu ta eezehlis, ka katrâ, kad tik ween zilweks pats gribb, deesgan laika irr, ka ar Deewa wahrdeem sawu dwelheli warr apkohpt. Woi Deewos negribb, ka itt ihpaschi lehainneem un waldneekeem, kurreem tok tee wissleelaki darbi isdarrami, deen' un nakt pehj wiina likkumeem buhs darrîht (5 Mohs. 17, 18, 19.); kapehj tad few sawâ dauds jo weeglakâ ammatâ waijadisgs laiks us to nebuhtu? Apdohma tik pareisi scho leetu. Woi few nebuhs arri pee saweem darbeem Deewu peeminneht un kahdu fwehtu wahrdinu sawâ firdi apdohmaht? Un ja tas neeet; nu, woi tu tad zauru deenu bes apuhschanas dsihwo? Un ja tu arr' to darrî, tad few papreksch waijou: woi tâi wissleelakâ stiegchanâ few dasch brihtisch ne wehl atrohdahs us scho fwehtu darbu? Woi tu pree ehfchanas un dserfchanas dauds reis ne wairak laika nepakawé, ne kâ waijaga? Woi tu daudsreis negulli ilgaki, ne kâ pee meefas atspirgschanas irr derrigs? Zik laika tu daschfahrt nepasaude ar nederrigu tehrfeschanu un gitnahm blehnahm, ar klihreschanu un spehlehm, ar jahdeleschanu un braukaschanu, ar meddischanu un frohgâ dserfchanu, u. t. j. pr.? Un tu gribbi sawai fahrtai, sawam ammatam un saweem darbeem to wiina peegreest, ka tu newarri pee Deewa wahrdeem peetikf?

Ne peewillees pats, likdams eerunnatees, ka tu gan firsniги buhtu us Deewa wahrdeem dsinnees! Bet kas fewi no teem noturr, irr tahdas leetas, ko newarr peezeest, ja gribb pasaule dsihwoht. Jo ta pateefiba irr schi: few truhfst labs prahfs us Deewa wahrdeem; un slinkums un neleetigas pasaules fahribas u. t. j. pr. irr sawu firdi eenehmuschas, ka Deewa wahedi tur newarr weetas dabbuht.

Bet apdohma, ka Deewa luhko sirdi, un preefsch winna tu ar taahdahm tukfchahm alsbildinaschanahm tai teefas deenâ newarrest wiß pastahweht. Tapehz es tewi luhsdu, sawas dwehseles labbad: Luhdsi no Deewa grehku pedohschau jaur Kristu; nemm' sawu ihsu dsihwes laizinu jo prohjam jo labbaki wehrâ; lai svehtdeena tew ic ihpachhi tai Deewa wahrdi lassifchanai svehtita; tizzi to, ka schi deena irr tas ihsts dwehseles kohpjams laiks. Behds no taahm svehtdeenas lustehm un muldeschanahm un no wißfeem svehtdeenas grehkeem, ka no tschuhstahm; jo eeksch teem irr nahwigî dsekkori, kas dwehseles maita; neleezees tad jaur ne ko no basniz-eefchanas atrautees; runna ar teem sawejeem un zittem gohdigeem laudim par to noklausicu spreddiki; bishbele un zittas svehtas grahmatai lai irr tawî svehtdeenas preeki un islusteschana; strahda tad jo tikkuchi pee sawas dwehseles, ne ka zittas deenâs, kurrâs tew arr' par sawu meesu irr jagahda; zilkees agri augscham; nekaweejes tik ilgi pee ehfchanas un derschanas un sawas meesas atspirdsinaschanas; apzeeni tai deenâ katru brihdi ka par dahrgu naudu pirkcu, tad tu pehz gan mannißi, kahdus faldus dwehseles preekus tu jaur to emantosi; un ir zittas deenâs tew tad arr' deesgan rasses laiks, to pahrdochmaht, kas svehtâs Deewa wahrdôs stahw. Sawas rihta un wakkara luhgschanas tu tad, ka wajadsigas parunnaschanas ar sawu mißtu Dabbefs-tehwu, ne kad ne warrest aismirst, un ta tu, deenu pehz deenu, ka ihsts kristigs zilweks, sawai muhschlgai svehtibai pretti eest.

Gribb tawa wahja sirds pee svehtischanas speestees,
Tad tew buhs tikkuchi pee Deewa wahrdem grecstes;
Jo jaur to paschu ween irr pafaul' pefita,
Lin us to paschu ween pastahw ta tizziba.

To paschu lassidamâ, atrauees pafaul's neekeem,
Lai tik tawôs prahis un gars tad flatt' us debbefs preekeem; —
Das pirmajâ deenos brihds lai peederr luhgschanahm,
Un svehta deenina tam Deewa wahrdinam!

*

*

*

Ka warretu gan svehtdeena
No mums tapf sagahnita
Ar traekteem preekeem dserfchanâ,
Un blehnâs pawaddita?
Apdohma, zilweks, dsihwojoht,
Ka tew, schohs preekus mellejoht,
Ta pehz nau ja noschehlo!

Ta tewim dwehstles svehtiba
Ta nemihl, ka schee preeki;
Un sohdu deena, pastara,
Irr tewim tihri neeki;
Ja apfmeij' to pateesibu,
Ko schodeen patt tew preefsch-litku,
Tad buhs tew muhscham schehloht!

Vahrbihstees, ja tew svehtdeena
Sirds will us danzofchanu,
Jeb zittâ grehku buhschanâ
Prett dwehstles svehtischanu.
Ja tu fcho svehtu laizinu
Ar grehkeem tihchi kawetu,
Tad buhs tew muhscham schehloht!
Ak to pareiss apdohma
Un behds svehtdeenas grehlus; —
Tik Jesus Christus rohzinâ
Tu warri baudiht preekus.
Ja dsihwo winna mihibâ
Tew sirdi, debbefs laimibâ
Tad tew buhs muhscham lihgsmoht!

E p r e e z i n a f c h a n a s d s e e f m a.

Meld. Jesus dsihwo muhschigi.

1. Nu tad, firds! drohsch' paleezi, Pa-teem firdi buhs, Tas palihdschës panest strah-wehlees eeksh' Deeva prahru; Winsch gampes, Laimigi tee uswarrehs, Un pehj Deedrihs itt tehwischki Lew ar paligu buhs klahru; Wu noslawehs.

Winsch spehj tew epreezinah, Tawas beh-das klußinah.

2. Ja Deewa tewim nolizzis. Wehl schè pa-geest gruhtas mohkas, Lai tad prahrt nar-arr' glahbs tawas behdås; Ak zik Jesus is-geete! Winnia firds dauds gruhtak' ehdahs. Apnizzis, Bet nodohdees winna rohkas. Lizzidrohschi: Ko suht' Deewa, Lew par labbu

5. Kas prett grehkeem zihnijses, Tas tur mantohs debbess frohni; Ko beswajings schè zeetees, Malfahs Deewa ar leelu lohni;

3. Turrees ween pee Deewa kluß! Kad Dsihwo ween schè kristigi, Lad tu mirsi zeesch Deewa behrii sahpes, Deewa meers svechtigi. 13.

B i h b e l e s a u g s t a w e h r t i b a.

Meld. Kä spobschi spihd mans Jesulinsch.

1. Rahds debbes gaischums, kas manito darr'; Tee us to klußinah man warr, spihd, Lik brangi gaismo pasoulit' Un tum-ka dsihwoju eeksh' gohda. Lai tad Ne sad schas dsihwib's gaitas! — Scho gaismu Dee-vateikt beidsu, Bet lai steidhu, Deewu flaweht, wa wahrdi dohd! — Kur Jesus mahzibas at-rohd, Tur grehks mos lauschu maitsahs. Pal-

3. Kas preezina, kas meerina, Ar zerribu dees! Paldees! Skaidra finna Irr no winno man drohschina, Kad skummigi firds ehdahs?

Munis atnesta, Dahrga glahbschana atwesta. — La dahrga Jesus mahziba, La ween firds-sahpes remdina, Kad grehki man darr' behdas,

2. Kas man us Deewu wedd un greesch? Kas man us labbu allasch speesch? Us sveh-zeestees Scheitan sohvu, Kad tur schehlastib-tishanu mohda? — Schee Deera wahrdi weenatrohd. 13.

P a h r z i l w e k a g r e h z i g u b u h f c h a n u.

Meld. Kad manna stunda man pee-ees.

1. Es nabbagz zilweks! Kas man raus No-meefas launa prahta? — Lihds tam, kad nah-Deewa tewim pedohs grehkus, Ko eenihsli we schè man kaus, Sirds weenahdi tapsun kas tew kohsch; Winsch dohs tew jaunus rahta. Ko es par grehkeem atihsli, Ganspehkus, Dohs grehkus weeglak' uswarreht, wairs ne darriht sohliu, Bits grehks man Un svehla prahla pastahweht Lihds zihni-tomehr uswarz.

3. Sirds, aprimstees un tizzi drohsch', Deewa tewim pedohs grehkus, Ko eenihsli

2. Zaur Jesus dahrgu pestifchan' Deewa Lihds taupihs grehzineku; Patshchiksta kluhs Tai jaunà perezschana; Lad teem tas Wissutaifnokajs, Pats Deewa dehls, Deewam no firds pateiksi Un Jesu muhschani tas Svehtakajs, Itt gruhtu nahwi mirris, flawesi Par beigtu zihnischannu. 13.

T a u t a f c h a n a s.

10) Kurru lehninu opdahwinaja ar seerem?

11) Ko Gileades namneeki zittkahrt nosagge?

12) Kas tee tahdi septsia wihi bija, ko kohpâ pakahre plaujama laika eefahkumâ?

13) Kurra laikâ un kurra apruki sunni ne rehje?

36.